

Materialenpaspoort

Kennisdeeldag - Circulariteit &
Openbare verlichting

Emma Klamer
29 september 2022

Even voorstellen

- Onafhankelijk ingenieursbureau
- 5 vestigingen: Amstelveen, Nieuwegein, Holten, Eindhoven en Breda
- Ontwerpt, onderzoekt en adviseert
- Specialisten: water, infrastructuur, bouw en duurzaamheid
- Doel: een positieve impact creëren op ieders leefomgeving

Actief in vier verschillende gebieden:

- Visie & Strategie
- Duurzame Gebiedsontwikkeling
- Circulair en Gezond Bouwen
- Natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen

Verschillende klanten: zowel bedrijven als overheden

Emma Klamer

Specialist Duurzaamheid

+31 6 105 58 871

eklamer@avecodebondt.nl

**Aveco
de Bondt**
onderzoekt ontwerpt adviseert

+31 548 85 33 33

avecodebondt.nl

- Materialenpaspoorten
- Advies in tenders: circulair bouwen & circulariteit meten
- Circulaire visie & beleid
- CB'23 actieteam 2022-2023 Circulair Ontwerpen
- NEN normcommissie Circulair Bouwen, namens Bouwend Nederland

Uw ervaring met materialenpaspoorten?

- Veel ervaring
- Enige ervaring
- Geen ervaring

**Aveco
de Bondt**
onderzoekt ontwerpt adviseert

InfraCampus
Bouw & Infra Park

Programma

1. Wat is een materialenpaspoort?
2. Ontwikkelingen in materialenpaspoortland
3. Materialenpaspoort & milieu-impact
4. Cases
5. Tips om aan de slag te gaan en stappenplan
6. Vragen en discussie

Wat is een materialenpaspoort?

- Digitaal document dat een object vastlegt
- Documenteert:
 - Waar een object uit bestaat (zowel kwalitatief als kwantitatief)
 - Hoe het is gebouwd
 - Waar het zich bevindt
- Documenteert het eigenaarschap van het geheel en/of de delen

Wat kun je met een materialenpaspoort?

- Optimaliseert restwaarde van materialen
- Stimuleert circulaire ontwerpkeuzes
- Stimuleert sluiten van materialenkringlopen
- Stimuleert goed onderhoud

- Optioneel: circulariteitsscore berekenen

Waarom een materialenpaspoort?

- Steeds vaker een eis bij aanbestedingen (gunning op meest circulaire inschrijving)
 - Materialenpaspoort levert hiervoor de bewijslast aan
 - Maakt circulariteit meetbaar
 - Stimuleert circulaire ontwerpkeuzes.
- Speel in op doelstellingen Nederlandse overheid:
 - 50% circulair in 2030
 - 100% circulair in 2050

Wat kun je vastleggen in een materialenpaspoort?

- Algemene gegevens project
- Identificatie en locatie bouwwerk/object
- Fysieke samenstelling bouwwerk/object
- Circulariteit
- Duurzaamheidsprestaties
- Certificaten en prestatieverklaringen
- Veiligheid, gezondheid en milieuhygiëne

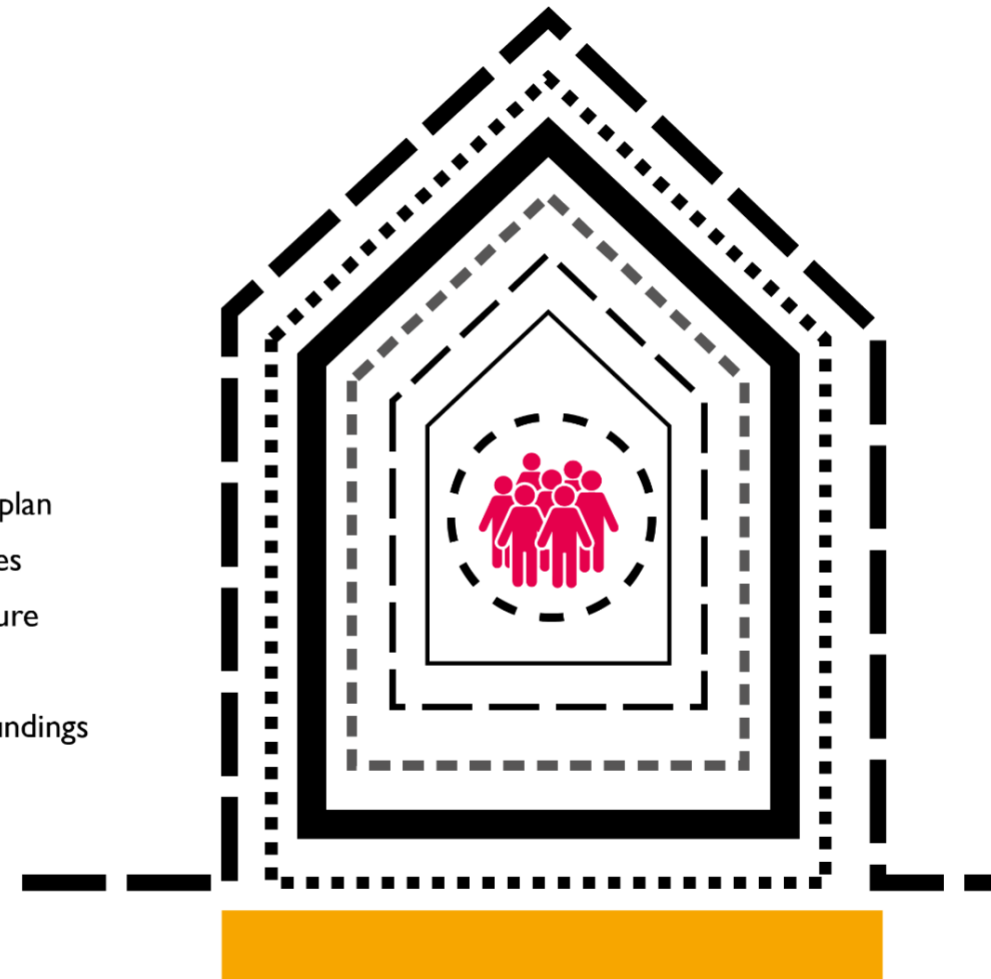
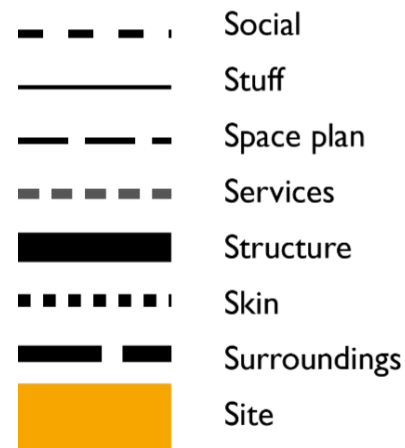
Aantal varianten materialenpaspoorten infra

- Madaster
- Excel
- PIM (Pavement Information Modeling)

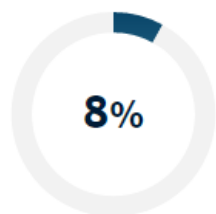
Madaster

- VolkerWessels één van de founding fathers
- Veilig opslaan van deelbare informatie
- Ontworpen voor gebouwen (nieuwbouw)
- Op basis van BIM (Building Information Modelling) of Excel
- Platform maakt gebruik van Shearing Layers van Brand

Circulariteitsscore

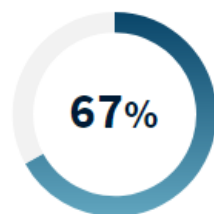
- Circulaire score van het object, uitgedrukt in een percentage
- Onderbouw circulaire ontwerpkeuzes en vergelijk ontwerpalternatieven
- Opgebouwd uit drie deelaspecten:
 1. de mate waarin de toegepaste materialen gerecycled, hergebruikt of hernieuwbaar zijn ('circulariteit constructiefase');
 2. de levensduur ('circulariteit gebruiksfase');
 3. de mate waarin de toegepaste materialen aan het einde van de levensduur weer herbruikbaar of recyclebaar zijn ('circulariteit einde levensduur').

**CIRCULARITEIT
CONSTRUCTIEFASE**

Secundaire materialen (doel: 100%)

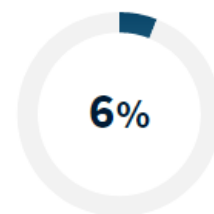
&

**CIRCULARITEIT
GEBRUIKSFASE**

Gebruik (doel: >100%)

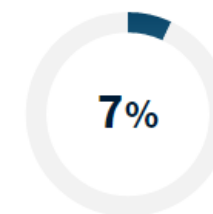
&

**CIRCULARITEIT EINDE
LEVENSDUURFASE**

Herbruikbaar materiaal (doel: 100%)

=

CI GEBOUW SCORE

[CI DETAIL OVERZICHT](#)

Hoe maak je een Madaster materialenpaspoort?

- Op basis van BIM:
 - BIM model uploaden in Madaster platform,
- Of handmatige import Excel
- Evt. product specifieke informatie toevoegen t.b.v. meer accurate circulariteitsscore. Bijvoorbeeld:
 - Nieuwe vs. hergebruikte materialen
 - Hernieuwbare materialen
 - Materialen die bij einde levensduur hergebruikt kunnen worden

Madaster

MADASTER PORTFOLIO'S **GEBOUWEN** ADMINISTRATIE

ALGEMEEN ► **GEBOUW** BOUWPROCES CIRCULARITEIT FINANCIEEL DOSSIER APPS

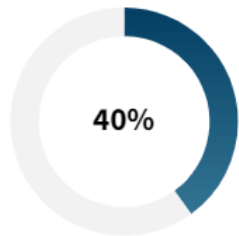
FILTER VIEW

	TOTALEN	LOCATIE	CONSTRUCTIE	OMHULLING	TECHNISCHE INSTALLATIES	AFBOUW	INTERIEUR	ONBEKEND
TOTALEN	2,18 dam ³ 3,59 kt	326,14 m ² 548,94 t	1,71 dam ³ 2,81 kt	35,45 m ² 87,28 t	3,36 m ² 15,04 t	109,93 m ² 126,25 t	2,2 m ² 3,76 t	0 m ² 0 g
PRODUCTEN	914	0	332	374	112	96	0	0
STEEN	59% 1,29 dam ³ 2,82 kt	47% 153,29 m ³ 312,45 t	64% 1,1 dam ³ 2,44 kt	1% 193,32 dm ³ 471,68 kg	0% 0 m ³ 0 g	40% 44,18 m ³ 66,25 t	0% 0 m ³ 0 g	0% 0 m ³ 0 g
GLAS	6% 120,61 m ³ 107,32 t	0% 0 m ³ 0 g	2% 33,8 m ³ 10,65 t	89% 31,61 m ³ 79,01 t	0% 6,97 dm ³ 696,61 g	50% 55,2 m ³ 17,65 t	0% 0 m ³ 0 g	0% 0 m ³ 0 g

Madaster

MADASTER CIRCULARITY INDICATOR (MCI)

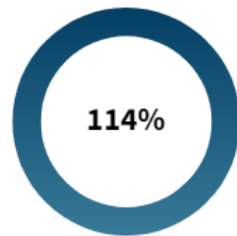

40%

CIRCULARITY CONSTRUCTION PHASE

Non-virgin materials (goal: 100%)

&

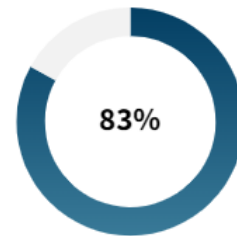

114%

CIRCULARITY USE PHASE

Utility (goal: >100%)

&

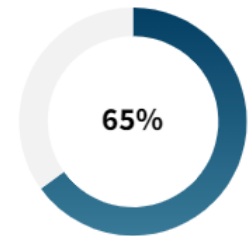

83%

CIRCULARITY END OF LIFE PHASE

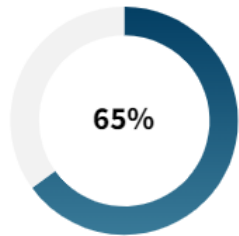
Recoverable content (goal: 100%)

=

65%

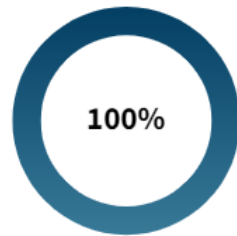
CI building score

65%

CI building score

×

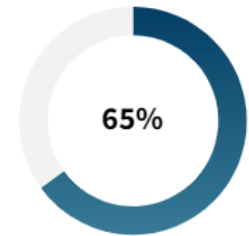

100%

PENALTY FOR UNKNOWN MATERIALS

(% of elements with known materials)

=

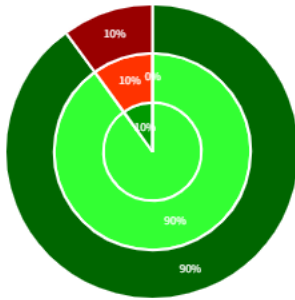
65%

MADASTER CIRCULARITY INDICATOR (MCI) SCORE

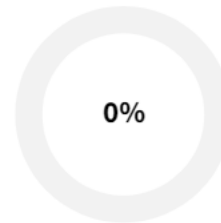
Madaster

FEEDSTOCK INPUT

Virgin feedstock:	8.28 kg	10%
Renewables:	8.28 kg	10%
Renewable feedstock Sustainably Produced:	0 kg	0%
Rapid Renewables:	8.28 kg	10%
Rapid renewables sustainably produced:	0 kg	0%
Not Renewables:	0 kg	NaN%
Secondary:	74.54 kg	90%
Reused:	0 kg	0%
Recycled:	74.54 kg	90%

DETACHABILITY

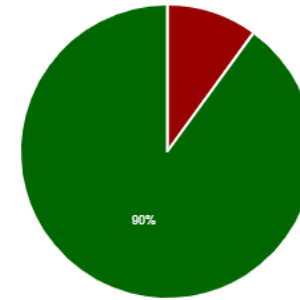

DETACHABILITY INDEX

INDEX QUALITY

FEEDSTOCK OUTPUT

Available for reuse:	0 kg	0%
Available for recycle:	74.54 kg	90%
Landfill:	8.28 kg	10%
Incineration:	0 kg	NaN%

Excel materialenpaspoort

- Meest flexibele vorm voor veel relevante data
- Tip: gebruik data/datauitvraag die je nu al gebruikt
 - Bijv. Excel uit bestek met objectenboom
 - Of Excel die nodig is voor uitvraag BREEAM

PIM (Pavement Information Modeling)

- Specifiek voor asfalt
- Software om het productie- en realisatieproces van asfalt te borgen.
- Informatie documenteren over:
 - Soort en kwaliteit van het mengsel
 - Leverancier
 - Opbouw van de constructie.
- Kan als basis voor materialenpaspoort dienen
 - Combineer info uit PIM met andere informatie.

Materialenpaspoort als ontwerptool

- Iteratief proces, verfijn in rondes:
 - Voorlopig Ontwerp
 - Definitief Ontwerp
 - Uitgevoerd Ontwerp
- In elke ronde circulaire ontwerpkeuzes o.b.v. het materialenpaspoort
- Circulariteitsscore per ronde verbeteren

Vragenronde

Vervolgprogramma:

- Ontwikkelingen in materialenpaspoortland
- Materialenpaspoort & milieu-impact
- Cases
- Tips om aan de slag te gaan
- Vragen en discussie

Ontwikkelingen in materialenpaspoortland

Ontwikkelingen materialenpaspoortland

Nieuwe leidraden CB'23

- Meten van circulariteit
- Paspoorten voor de bouw

CB'23: circulair bouwen in 2023

Doel platform CB'23:

vóór 2023 nationale, bouwsector-brede afspraken op te stellen over circulair bouwen.

Jaarlijks worden er daarom leidraden ontwikkeld.

Leidraad Meten van Circulariteit

- Geschikt voor B&U en BWW
- Op elk schaalniveau (van grondstof tot gebied)
- Op elk moment in het bouwproces.

De meetmethode richt zich op drie doelen van circulair bouwen. Dit zijn het beschermen van:

materiaalvoorraden (uitputting voorkomen)

milieu (kwaliteit leefomgeving behouden/verbeteren)

bestaande waarde (kwaliteit en functionaliteit behouden)

- Indicatoren ontwikkeld
- Scope: impact over de gehele levenscyclus

Leidraad Paspoorten voor de Bouw

Leidraad biedt richtlijnen voor verdere standaardisatie van paspoorten voor de bouw.

2 delen:

- Deel 1 'Een paspoort opstellen' ofwel Quick Start Guide
- Deel 2 'Richtlijnen, randvoorwaarden en aanbevelingen'

Ter ondersteuning van QSG is er een online tool.

Ontwikkelingen materialenpaspoortland

Nieuwe leidraden CB'23

- Meten van circulariteit
- Paspoorten voor de bouw

Waarom relevant?

→ materialenpaspoort platforms moeten hierop aansluiten

→ sluit hier zelf op aan bij het maken van een materialenpaspoort en/of circulariteitsberekening

Samenhang materialenpaspoort & milieu-impact

- Optie in materialenpaspoort: circulariteitsscore
- Hoge circulariteitsscore is niet per definitie gelijk aan lage milieu-impact

Dat kan wél maar hoeft niet:

Bijv.: demontabel viaduct o.b.v. 'legoblokken'.

Nodig: extra staaldraad om 'legoblokken' aan elkaar te bevestigen

- Veel meer materiaal nodig
- Grote milieu-impact
- Conclusie: i.v.m. 'demontabel' aspect deels circulair, maar wel grote milieu-impact

Daarom:

Bereken bij voorkeur circulariteitsscore via leidraad CB'23.

Per situatie afwegen welk doel (materiaalvoorraden/milieu/waarde) prioriteit heeft

Cases

Case: bedrijfsgebouw voor Waterschap

- Klant: een waterschap
- Opdracht: Madaster materialenpaspoort en circulair ontwerpadvies vóór aanbesteding
- Invoer: Excel
- Handmatig circulariteitsdata toegevoegd aan Madaster database
- 3 iteratierondes
 - Per ronde ontwerpvoorstellen o.b.v. circulariteitsscore
 - Ontwerpvoorstel beoordeeld op circulariteitsscore & milieu-impact
 - Ontwerpvoorstellen doorgevoerd na afweging circulariteit & milieu-impact

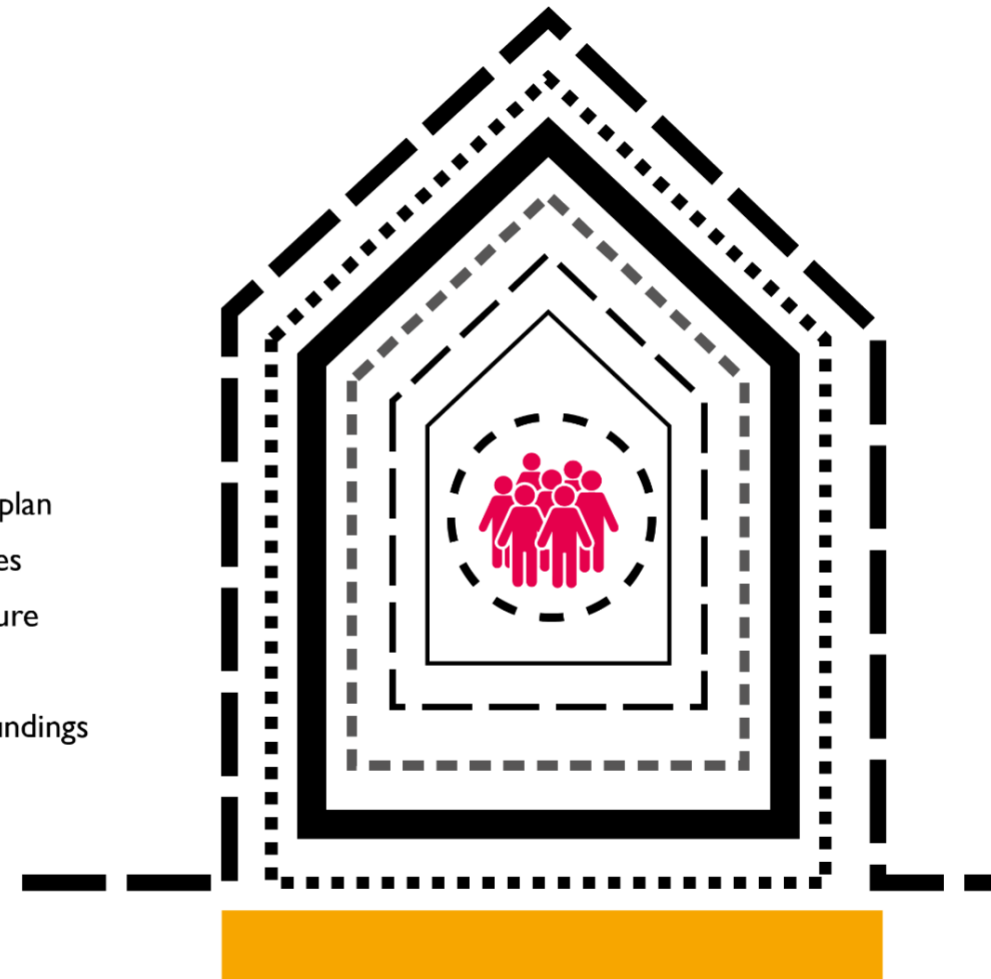
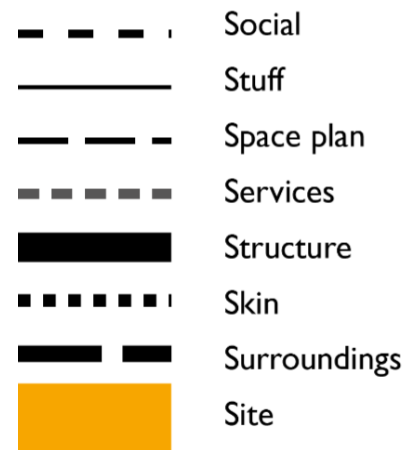
Case: Schiphol Trade Park

- Klant: KWS met Schiphol Trade Park
- Opdracht: Madaster materialenpaspoort
- Invoer: Excel, o.b.v. BREAAAM uitvraag
- Handmatig circulariteitsdata toegevoegd aan Madaster database
- Infra feature Madaster was nog niet beschikbaar, daarom:
 - Aangepaste indeling van 'bouwwerklagen'.
 - Kies het juiste referentie object, met bijbehorende levensduur.

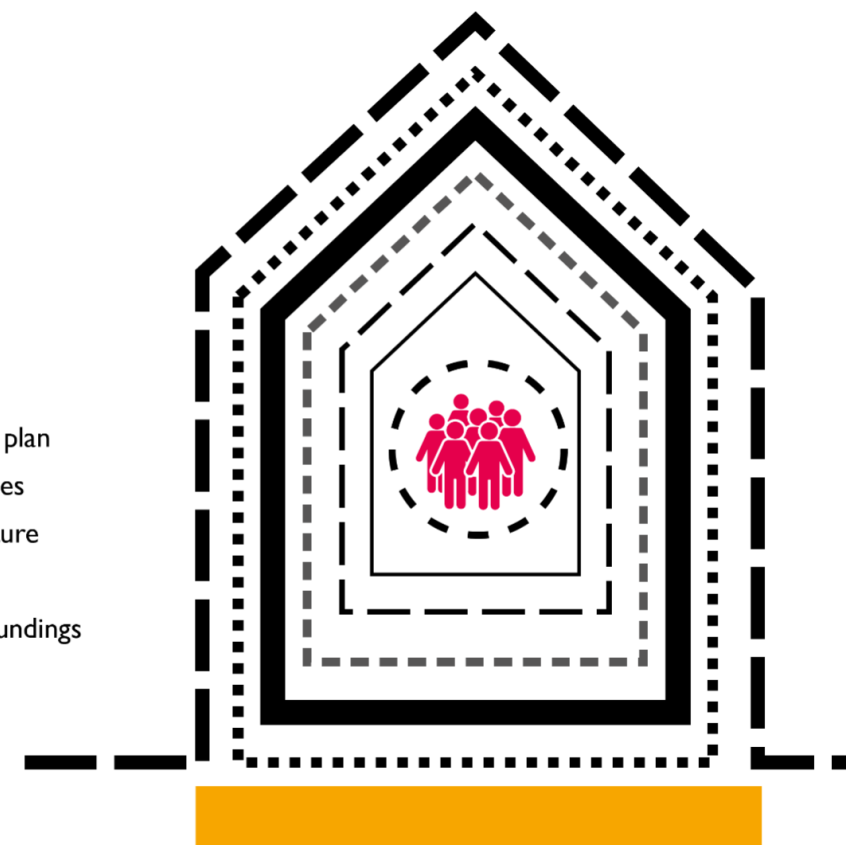
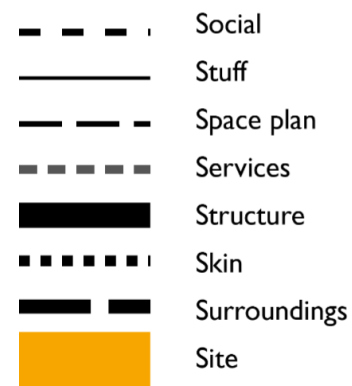
Case: Schiphol Trade Park

- Madaster is ontworpen voor gebouwen (nieuwbouw)
- Platform maakt gebruik van Shearing Layers van Brand
- Opzet was nog weinig geschikt voor niet-B&U objecten
- Conversietabel uit leidraad CB'23 'Meten van Circulariteit versie 2.0'

Case: Schiphol Trade Park

Laag van Brand/Schmidt (Engels)	Laag van Brand/Schmidt (Nederlands)	Betekenis in de B&U-sector	Betekenis in de GWW-sector
Surroundings	Omgeving	Voorzieningen, openbare ruimte en de natuurlijke omgeving rondom de 'site'	Netwerk/systeem waarvan het object deel uitmaakt; het ecosysteem/de planologie
Site	Terrein	Locatie, grond	Locatie, grond
Skin	Afwerking/schil	Gevel, dak en onderste vloer	Toplaag, geleiderail, kantplanken
Structure	Constructie	Fundering en draagconstructie	Bouwwerken (kunstwerken, sluizen, enz.), fundering van wegen incl. middenlaag
Services	Installaties	Installaties	Techniek (elektra en werktuigbouwkundige techniek) zoals leidingen, buizen, gemalen en pompen
Space plan	Ruimte-indeling	Ruimtelijke indeling van het interieur	Indeling van openbare ruimte zoals straten, pleinen en groenvoorzieningen
Stuff	Spullen	Los en vast meubilair, 'spullen'	Verkeersborden, straatmeubilair
Social	Sociaal	Gebruikers, bewoners	Gebruikers, verkeer

Case: Schiphol Trade Park

- Alle toegepaste materialen goed in beeld gebracht in uitvoeringsfase
- Productspecificaties en leveringsgegevens opgevraagd bij leveranciers

Resultaat:

- Dankzij toevoeging circulariteitsinformatie een representatieve circulariteitsscore
- Dankzij conversie gebouwlagen naar infra een logische indeling
- Een representatief 'as built' materialenpaspoort voor een infra object

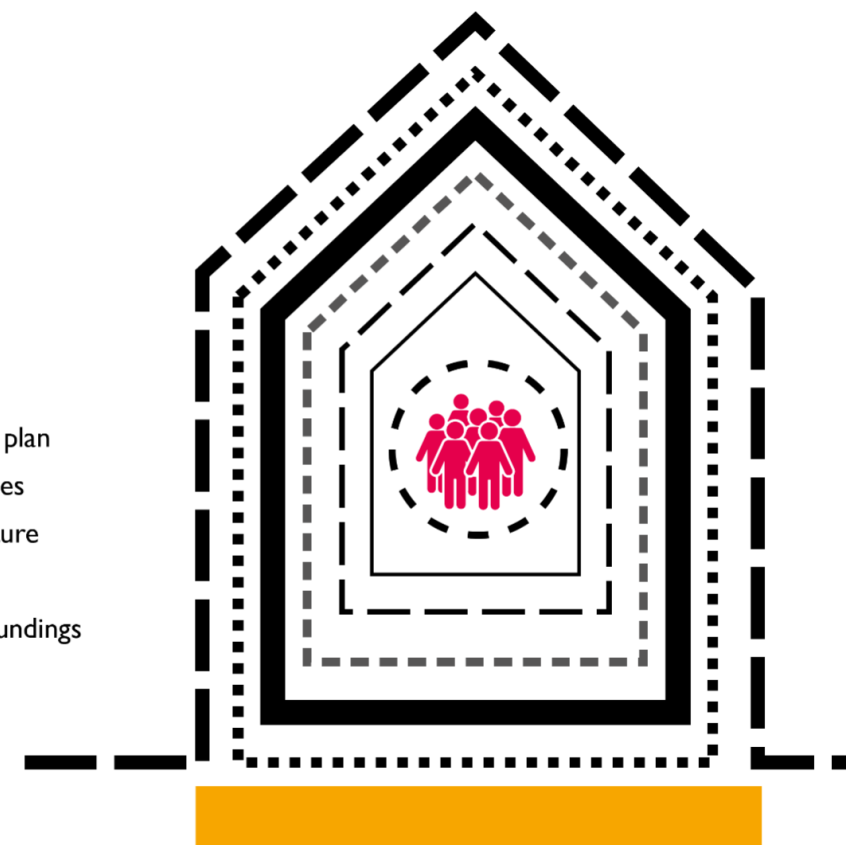
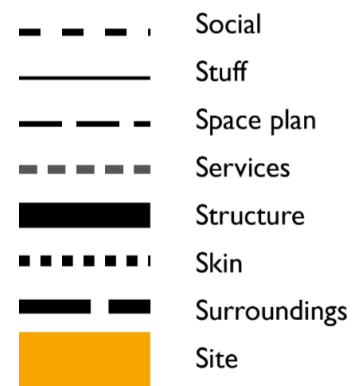
Case: CCL-serie van PlasticRoad

- Klant: CCL-serie van PlasticRoad - innovatieve wegconstructies van gerecycled kunststof
- Opdracht: Madaster materialenpaspoort.
- Invoer: Excel
- Handmatig circulariteitsdata toegevoegd aan Madaster database
- Infra feature Madaster was nog niet beschikbaar, daarom:
 - Aangepaste indeling van 'bouwwerklagen'.
 - Kies het juiste referentie object, met bijbehorende levensduur.

Case: CCL-serie van PlasticRoad

Laag van Brand/Schmidt (Engels)	Laag van Brand/Schmidt (Nederlands)	Betekenis in de B&U-sector	Betekenis in de GWW-sector
Surroundings	Omgeving	Voorzieningen, openbare ruimte en de natuurlijke omgeving rondom de 'site'	Netwerk/systeem waarvan het object deel uitmaakt; het ecosysteem/de planologie
Site	Terrein	Locatie, grond	Locatie, grond
Skin	Afwerking/schil	Gevel, dak en onderste vloer	Toplaag, geleiderail, kantplanken
Structure	Constructie	Fundering en draagconstructie	Bouwwerken (kunstwerken, sluisen, enz.), fundering van wegen incl. middenlaag
Services	Installaties	Installaties	Techniek (elektra en werktuigbouwkundige techniek) zoals leidingen, buizen, gemalen en pompen
Space plan	Ruimte-indeling	Ruimtelijke indeling van het interieur	Indeling van openbare ruimte zoals straten, pleinen en groenvoorzieningen
Stuff	Spullen	Los en vast meubilair, 'spullen'	Verkeersborden, straatmeubilair
Social	Sociaal	Gebruikers, bewoners	Gebruikers, verkeer

Case: CCL-serie van PlasticRoad

- Circulariteitsscore:
 - de mate waarin de toegepaste materialen gerecycled, hergebruikt of hernieuwbaar zijn ('circulariteit constructiefase');
 - de levensduur ('circulariteit gebruiksfase');
 - de mate waarin de toegepaste materialen aan het einde van de levensduur weer herbruikbaar of recyclebaar zijn ('circulariteit einde levensduur').
- Extra aandacht 'Circulariteit gebruiksfase'
- Madaster werkt met standaard levensduur gebouwlagen van referentiegebouw
- Voor CCL-elementen ander referentieobject gekozen: fietspad van asfalt
 - Per onderdeel bepaald wat referentie levensduur was

Case: CCL-serie van PlasticRoad

Resultaat:

- Dankzij toevoeging circulariteitsinformatie een representatieve circulariteitsscore
- Dankzij conversie gebouwlagen naar infra een logische indeling
- Dankzij logisch referentieobject een representatieve score 'circulariteit gebruiksfase'
- Een representatief materialenpaspoort voor een infra object

Case: Excelpaspoort gebied

- Vereiste OG klant in tenderfase: materialenpaspoort
- Opdracht: materialenpaspoort waar LCA's en MJOP aan gekoppeld kan worden
- Gekozen type materialenpaspoort: Excel
- Gebied: gebouwen, tunnel, rotonde en wegen
- Gekozen opbouw: objectenboom uit bestek tender

Case: Excelpaspoort gebied

Resultaat:

- Eis OG uit tenderfase ingevuld
- Materialenpaspoort wat zeer goed aansluit bij bestaande processen klant
 - Goede koppeling mogelijk met MJOP
 - LCA's overzichtelijk bij elkaar
- >> Heeft u vragen over het Excelpaspoort en zou u graag willen zien hoe zo'n paspoort er uit kan zien? Neem dan contact met ons op.

Tips en aan de slag

Je hebt een materialenpaspoort, en dan?

- Geen statisch document
- Na iedere renovatie of aanpassing actualiseren
- Bij onderhoud: onderhoudsinstructie en demontagehandleiding uit materialenpaspoort raadplegen
- Bij renovatie: o.b.v. materialenpaspoort meest circulaire keuze maken
- Bij renovatie en sloop:
 - materialenpaspoort ivm oogsten
 - check demontagehandleiding ivm schadevrij oogsten
 - materialen nieuwe bestemming geven

Tips en aan de slag - stappenplan

- Gebruik iteratierondes voor verfijning materialenpaspoort en verbetering circulariteitsscore
- Bepaal beoogd doel paspoort (Circulariteit meten? Onderhoud & beheer? Toekomstig hergebruik? Noodzakelijk voor OG?), type project en de meest hoogwaardige vorm van hergebruik.
- Bepaal gewenst detailniveau
 - 1-op-1 hergebruik (bouw)elementen: minder hoog detailniveau van info over materialen, maar meer informatie over onderlinge verbindingen
 - Hoogwaardig hergebruik op materiaalniveau: hoog detailniveau van info over materialen, maar minder van de verbindingen.
- Bepaal waar in het proces van ontwerp/bouw/uitvoer het materialenpaspoort gebruikt wordt

Tips en aan de slag - stappenplan

- Gebruik online tool CB'23 voor shortlist benodigde data
- Bepaal type materialenpaspoort (platform) en type invoer
- Materialeninventarisatie
- Weergave in platform en evt. circulariteitsinformatie toevoegen
- Gebruik parameters circulariteitsscore om je object te verbeteren qua circulariteit
 - Meer biobased materiaal?
 - Meer herbruikbaar materiaal?
 - Meer recycled materiaal?
- Voeg eventueel extra informatie toe zoals onderhoudsinstructie

Tips en aan de slag!

- Overheden
 - Vraag een materialenpaspoort uit
 - Bedenk waar je op wilt sturen (CO2 reductie, circulariteit, welk aspect circulariteit)
 - Beloon dit in de aanbesteding
 - Laat dit aansluiten op je strategie/visie
- Ontwerpers
 - Vaak eerste in de keten, veel wordt dan al vastgelegd.
 - Speel hier een actieve rol in qua optimalisatie in constructie en gebruiksfase.
 - Gebruik het materialenpaspoort als ontwerptool

Tips en aan de slag!

- Aannemers
 - Overleg goed met de opdrachtgever wat de verwachtingen zijn
 - Zorg de genoeg budget voor is verwachtingen waar maken
 - Denk met je ketenpartners mee over het borgen van circulariteit (bijv. losmaakbaarheid)
- Adviseurs
 - Volg het eerder getoonde stappenplan

Vragen en discussie

Emma Klamer | Specialist Duurzaamheid

+31 6 105 58 871

eklamer@avecodebondt.nl

+31 548 85 33 33

avecodebondt.nl

Haken jullie aan?

Verbindt en creëert

**Aveco
de Bondt**
onderzoekt | ontwerpt | adviseert

InfraCampus
Bouw & Infra Park